

13.5. Regionálna inovačná stratégia Košického samosprávneho kraja

Regionálna inovačná stratégia (RIS) Košického samosprávneho kraja bola schválená uznesením číslo 410/2008 na rokovaní Zastupiteľstva KSK dňa 28. 4. 2008.

RIS v rámci strategickej časti PHSR má za úlohu vytvoriť priestor v Košickom kraji pre realizáciu inovačných aktivít v podnikoch a univerzitách, stimulovať ich hybné faktory, akými sú firemná inovačná kultúra, kvalitná technologická infraštruktúra a regionálny inovačný systém. Kľúčová potreba na zlepšenie organizácie procesov inovácií sa viaže na vytvorenie profesionálnej podpornej inovačnej agentúry – „Regionálneho inovačného centra“ (RIC) v Košiciach. RIC v praxi má zabezpečiť funkčnosť a koordinovanosť regionálneho systému podporných inovatívnych nástrojov a dobrú komunikáciu medzi partnermi. Pre naplnenie tejto potreby je nutné pripraviť odborne, vzdelané a tvorivé ľudské zdroje.

Dosiahnutie cieľov Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR v prioritnej oblasti Inovácie si vyžaduje systematicky a konzistentne koordinovať inovačné aktivity prostredníctvom portfólia priamych i nepriamych nástrojov. Medzi najdôležitejšie patrí rozbehnutie kombinovanej podpory verejného a súkromného financovania v aplikovanom výskume, podpora zamestnanosti v sektore služieb náročných na znalosti.

Podpora musí byť zameraná tiež do rozvoja technologickej modernizácie a technologickej obmeny výrobných odvetví a pre rozvoj pro-inovačnej firemnej kultúry. Tento faktor je najsilnejšie ovplyvnený podnikateľským výskumom – vývojom, účasťou vo vedecko-technických aktivitách a podielom zamestnanosti vo vysokých a stredne vysokých technologických výrobných priemyselných odvetviach. Pozornosť je potrebné sústrediť tiež na aktiváciu nehmotných faktorov – inštitucionálnych faktorov spojených s kvalitou života, ktorý je založený na normách správania a hodnotách, ktoré sú osožné pre znalostnú ekonomiku.

Priradené politiky a k nim navrhnuté opatrenia a aktivity sú určené pre tri typy inštitúcií zastupujúce verejný, podnikateľský a akademický sektor spolupracujúce v rámci modelu Triple Helix:

- Politika a opatrenia podporujúce priamo inovačné aktivity v podnikateľskom sektore
- Politika a opatrenia podporujúce akademické a neziskové výskumné inštitúcie
- Politika a opatrenia podporujúce sprostredkujúce/facilitujúce organizácie zapojené do inovačnej podpory, technologického transferu, inovačného financovania.

Na základe realizovaných analýz a vhodného scenára predpokladaného budúceho vývoja boli navrhnuté opatrenia, aktivity a projekty, ktoré sú odporúčané pre zlepšenie súčasného stavu v oblasti rozvoja inovácií a znalostí v Košickom samosprávnom kraji

Priorita 1 – Zlepšenie riadiacich a odborných verejných kapacít pre inovačnú a znalostnú politiku

Cieľ priority:

Výskum a vývoj, podnikateľská spolupráca a iniciatívy musia byť posilnené opatreniami, schopnými osloviť všetkých regionálnych aktérov, generujúce znalosti a zručnosti v spoločnosti. Doterajšie financovanie individuálnych projektov a viac fragmentovaných iniciatív bez kontinuity a bez zodpovedajúceho „Exit systému“ často viedlo k neefektívnemu použitiu zdrojov bez synergických efektov na potrebu ekonomiky KSK a východného Slovenska. Navyše regionálna kapacita pre plánovanie, monitorovanie a financovanie inovácií je v súčasnosti nedostatočná. Verejná správa, hoci limitovaná finančnými a ľudskými zdrojmi je zodpovedná za vytváranie a riadenie efektívnej inovačnej politiky. Navrhované opatrenia sú zamerané na zlepšenie administratívno-správnych kapacít, na inovačnú a znalostnú

politiku, na posilňovanie inovačnej politiky a kultúry a dobrú koordináciu všetkých inovačných zložiek na regionálnej a nadregionálnej úrovni, založených na verejno-súkromnom partnerstve. Dôraz bude tu kladený najmä na kvalitný manažment RIC, rozvoj potrebných znalostí a zručností vo vedecko-technologických parkoch, technologických parkoch, vedecko-vývojových centrách, technologických centrách, centrách excelentnosti, ako aj na skvalitnenie politík vrátane ďalších podporných systémov potrebných pre implementáciu RIS.

Opatrenie 1.1. Posilnenie kompetentnosti a zručnosti tímu implementačných jednotiek Regionálnych inovačných centier

Inovačný proces sa dynamicky rozvíja za určitých priaznivých inštitucionálnych podmienok v kraji. Prítomnosť regionálnych inovačných centier v samosprávnych krajoch a dostatočná kapacita, kvalifikácia a rozvoj zručností pracovníkov v oblasti manažmentu inovácií je kritickým faktorom úspechu implementácie každej RIS. Toto opatrenie kladie dôraz na prípravu potrebného profesionálneho zázemia odborníkov pre oblasť realizácie inovácií v KSK.

Cieľ:

Mať dostatok kvalitatne pripravených odborníkov RIC KSK a VVC/TC.

Nástroje opatrenia:

- Školenie pracovníkov RIC, VTP, TP, CE, KC.
- Tvorba vzdelávacieho programu pre RIC v oblasti inovačného manažmentu.
- Organizácia odborných stáží pre pracovníkov RIC a VVC a TC (podpora rozvoja ľudských zdrojov v oblastiach so strategickým hospodárskym významom).
- Podpora účasti na konferenciách s inovačnou problematikou.
- Usporiadanie konferencií, seminárov a workshopov o inováciách.
- Zakladanie diskusných fór a posilnenie dialógu partnerov v oblasti inovácií – hľadanie spoločného jazyka a spoločných postupov.
- Propagácia príkladov najlepšej praxe v oblasti inovácií a ich výstupov.
- Aktívna Podpora profesionálneho návratu slovenských vedeckých pracovníkov (vrátane doktorandov a post doktorandov), pôsobiacich v zahraničí do Košíc.

Opatrenie 1.2. Manažment implementácie RIS

Opatrenie je zamerané na vybudovanie manažmentu riadenia implementácie RIS. Ten bude zabezpečený prostredníctvom preberania dobrých skúseností (best practices) v oblasti manažmentu inovácií na programovej úrovni, vytvorením systému indikátorov a štandardného rozpočtovania v rámci implementácie RIS regionálnymi inovačným centrami. Očakávaným výstupom je vypracovaný systém indikátorov úspešnej implementácie RIS, každoročný plán realizácie RIS a návrh rozpočtu. Ďalším zamýšľaným výstupom je vytvorenie operačnej štruktúry manažérskeho systému riadenia RIS.

Cieľ:

Zabezpečenie efektívneho manažmentu Regionálnej inovačnej stratégie.

Nástroje opatrenia:

- Preberanie manažérskych skúsenosti (domácich i zahraničných) priebežne manažerskou jednotkou RIC Košice.
- Vytvorenie systému ukazovateľov RIS KSK.

- Strednodobý plán realizácie RIS na ďalšie obdobie vypracovaným RIC v oblasti IT, mechatroniky, zelenej ekonomiky, kreatívnej ekonomiky, bio-medicíny, materiálového inžinierstva.
- Vypracovanie rozpočtu implementačnej časti RIS manažérskou jednotkou RIC KSK.
- Logistická podpora činnosti odborníkov KSK poskytujúcich expertízu v rámci vytvorenia sústavy monitorovacích ukazovateľov pre RIS riadiacou jednotkou RIC.
- Pravidelné hodnotenie výsledkov a dopadov implementácie inovačných projektov v rámci KSK, jednotlivých panelov RIS KSK.

Pracovný panel RIC (IT, mechatronika, zelená ekonomika, kreatívna ekonomika, bio-medicína, materiálové inžinierstvo) je odborným a poradným orgánom získavajúcim informácie z okolitého prostredia. Zmyslom fungovania Pracovného panelu je sledovanie vývoja a podpora implementácie jednotlivých opatrení RIS KSK. Pracovný panel má za úlohu riešiť špecifické problémy (zabezpečiť najmä zber podkladov, námetov, informácií o najlepších praktikách k riešeniu danej problematiky).

Regionálne inovačné centrum so sídlom v Košiciach – je manažérskou implementačnou jednotkou RIS. Jeho úlohou je zabezpečiť koordináciu a riadenie implementácie RIS v KSK.

Opatrenie 1.3. Vytvorenie podporných systémov, metodík a nástrojov pre podporu implementácie

Kvalitný systém podpory inovatívneho podnikania v regióne si vyžaduje zabezpečiť kvalitnú správu a tok manažérskych informácií.

Zamýšľaným výstupom je vytvorenie manažérskeho informačného systému (MIS) tak, aby bola zabezpečená možnosť kvalitného riadenia implementácie projektov zastrešených RIS.

Práca s informáciami, vykazovanie administratívy a riadenie vzťahov so subjektmi pôsobiacimi na poli inovácií, je kľúčovým faktorom pre úspech RIS. Pokiaľ sa na základe monitoringu nadradených stratégií a stavu inovačného prostredia v kraji ukáže, že situácia sa zásadným spôsobom mení, umožní pripraviť nové východiska pre aktualizáciu Regionálnej inovačnej stratégie KSK.

Cieľ:

Zabezpečiť efektivitu práce prostredníctvom kvalitných podporných systémov a flexibilne prispôbiť RIS novým podmienkam.

Nástroje opatrenia:

- Informačný systém pre správu dokumentov.
- Systém evidencie práce na projektoch.
- Manažérsky informačný systém.
- Informačný systém pre správu vzťahov so zákazníkmi, partnermi, dodávateľmi a zriaďovateľmi.

Opatrenie 1.4. Zabezpečenie zdrojov pre financovanie RIS KSK

Zmyslom tohto opatrenia je zabezpečenie systematickej a priebežnej finančnej podpory zo strany všetkých partnerov na národnej a regionálnej úrovni podieľajúcich sa na inovačnom podnikaní. Zabezpečenie dostatočného toku financií na podporu inovácií je ďalším kritickým faktorom pre úspech implementácie RIS KSK.

Cieľ:

Zabezpečiť dostatočné finančné prostriedky pre napĺňovanie Regionálnej inovačnej stratégie v KSK.

Nástroje opatrenia:

- Prostredníctvom čerpania finančných prostriedkov z OP Veda a výskum, z OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, OP Informatizácia, OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia.
- Zabezpečenie inovatívnych a technologicky orientovaných projektov identifikovaných v rámci RIS u regionálnej a miestnej samosprávy v inovačných póloch KSK a podnikateľských združeniach KSK.

Opatrenie 1.6. Šírenie osvetu, propagácie do kľúčových odvetví zo sektorov výroby a služieb o aktuálnych iniciatívach a dosiahnutých výsledkoch inovatívneho charakteru vrátane posilňovania komunikácie nástrojmi Public Relation s inštitúciami podporujúcimi inovatívne podnikanie a prostredie

Aktívna spolupráca s ďalšími subjektmi (univerzity, SAV, výskumné inštitúcie finančné inštitúcie) podporujúce inovatívne podnikanie v KSK je kľúčová pre zjednotenie postupu implementácie RIS KSK, zvýšenie jej efektivity, vytvárania priaznivého prostredia pre rozvoj podnikateľských inovačných sietí, klastrov a dosiahnutie dopadu v oblasti rastu konkurencieschopnosti priemyslu a služieb.

V rámci uskutočnených analýz bolo zistené, že o systéme podpory inovácií v KSK je verejnosť len veľmi málo informovaná. Podávanie informácií o podporách a výsledkoch implementácie RIS všetkým subjektom v kľúčových odvetviach sektoru výroby a služieb je kritické, pre efektívne uvedomenie a dobré fungovanie regionálneho inovačného systému vrátane získania dlhodobej politickej podpory. Zamýšľaným výstupom je koncepčný dokument popisujúci komunikačnú stratégiu, články v elektronických médiách, ďalej zoznam inštitúcií, ktoré môžu byť vhodnými a potrebnými partnermi pre rozvoj inovatívneho prostredia a podnikania v KSK. Dokument navrhne možné formy spolupráce a pravidelne (raz ročne) hodnotiacu správu. Ďalším výstupom je prezentácia realizácie aktivít v oblasti inovácií v KSK na webovom portáli.

Cieľ:

Zabezpečiť priebežné poskytovanie informácií o podpore inovatívneho podnikania, rozvíjať produktívne medzifiremné vzťahy a všeobecné povedomie o inovačnom prostredí v KSK so všetkými relevantnými subjektmi v KSK.

Nástroje opatrenia:

- Komunikačná stratégia RIS.
- Implementácia komunikačnej stratégie priebežne Regionálnym inovačným centrom v Košiciach.
- Identifikácia potenciálnych partnerov aktívne participujúcich na komunikačnej stratégii.
- Identifikácia, odkomunikovanie možných prínosov v rámci rozvoja hodnotových sietí medzifiremných vzťahov zastrešených RIS.
- Podpora súťaží zameraných na inovácie, ktoré ohodnotia najlepšie výskumno-vývojové tímy, resp. vývojových pracovníkov, ktorí sa pričínili o vývoj poznatkov a riešení na poli aplikovaného výskumu v KSK.
- Monitorovanie výsledkov komunikačnej stratégie.
- Udržiavanie a facilitovanie vzťahov s partnermi (platformy, TC, klastrové iniciatívy) priebežne prostredníctvom RIC.
- Podpora výmeny medzinárodných skúseností prostredníctvom seminárov, stálych konferencií, internetových konferencií, či konferencií podporujúcich informovanie o aplikovanom výskume a vývoji KSK.

- Propagácia všetkých zložiek regionálnej inovačnej infraštruktúry a stimulovanie dopytu zo strany inovačných podnikov v regióne i mimo neho.

Opatrenie 1.7. Popularizácia vedy a výskumu medzi mládežou a vyhľadávanie talentov

V KSK je zreteľný klesajúci záujem o technické a prírodovedné odbory. Z toho dôvodu je potrebné posilňovať povedomie medzi obyvateľstvom na úrovni regiónu o možnostiach vedeckej a výskumníckej kariéry, najmä v nosných a perspektívnych odboroch a službách založených na intenzívne rozvíjajúcich sa znalostiach. V záujme včasného podchytenia a ďalšieho rozvoja talentovaných mladých študentov je rovnako dôležité vytvoriť systém starostlivosti o talentovanú mládež, vytvoriť pre ňu inštitucionalizovaný systém individuálneho odborného vedenia vrátane individuálnych študijných plánov.

Takýto funkčný systém vytvorí podmienky pre rozvoj mladých odborníkov, ktorí v strednodobom horizonte budú hybnou silou výskumnej a vývojovej činnosti nielen v regióne, východného Slovenska, ale i v celej SR. Zamýšľanými aktivitami sú súťaže pre mladé talenty, cyklus motivačných prednášok na stredných školách vrátane podpory k podnikaniu a register nádejných mladých študentov v jednotlivých perspektívnych študijných odboroch (IT, mechatronika, nano technológie, OZE, bio-medicína).

Cieľ:

Podchytiť záujem mládeže o vedeckú a výskumnú kariéru, zabezpečiť včasné podchytenie talentovaných detí s cieľom ich individuálneho vedenia a rozvoja.

Nástroje opatrenia:

- Usporiadanie súťaží.
- Usporiadanie špecializovaných prednášok pre študentov stredných škôl v KSK.
- Vytvorenie systému monitoringu mladých talentov KSK.

Priorita 2 – Vytváranie priaznivého podnikateľského prostredia

Cieľ priority:

Najlepšou dlhodobou politikou vo vzťahu k podpore inovácií je priebežné zlepšovanie podnikateľského a investičného prostredia. Zjednodušenie založenia a registrácie malých a stredných podnikov a procedúr konkurzu, priateľský daňový systém, podpora nasadzovania nových informačných technológií a služieb (CRM/ERP) v podnikaní a verejnej správe, podpora k podnikaniu už na stredných školách. Hlavným cieľom v kontexte tejto politiky je vytvorenie priaznivého pro-inovačného prostredia pokiaľ sa týka regulácie podnikateľského prostredia, dostupnosti technologickej infraštruktúry, dostupnosti inovatívneho financovania, zlepšenia poskytovania služieb a zručností zabezpečovaných verejnými inštitúciami. To zahŕňa množstvo aktivít za účelom zníženia bariér pre podnikanie najmä prostredníctvom nasadzovania vyspelých ICT a podpory e-government a business to business. Je tu stále deficit stimulov týkajúci sa prístupu k inovačnému poradenstvu a financiám, najmä k rizikovému kapitálu.

Opatrenie 2. 1. Vypracovanie štandardov a postupov pre inovatívne financovanie MSP

Zmyslom tohto opatrenia je vytvorenie štandardného postupu pre nájdenie najvhodnejšieho financovania. Dôležité je mať v regióne v elektronickej podobe štandardné nástroje, ktoré vyhodnotia stav rozvoja firmy, trhovú situáciu, stratégiu, potrebné cash flow a ďalšie súvislosti a s porovnaním s aktuálnymi dostupnými zdrojmi identifikuje najvhodnejšiu možnosť financovania. Ďalším zmyslom tohto opatrenia je stimulovať súkromné investície (start-up, business angel&) do začínajúcich technologických projektov.

Cieľ:

Vytvorenie prehľadného systému nástrojov, ktorý pomôže stanoviť postup pri zisťovaní potrieb firiem v oblasti financovania inovatívnych riešení a umožní vyhodnotiť, aké nástroje financovania sú pre MSP vhodné.

Nástroje opatrenia:

- Odporúčania pre legislatívne orgány na odstraňovanie nedostatkov inovačného podnikateľského a finančného prostredia.
- Inicievanie vzniku regionálneho inovačného fondu, resp. možnosť hľadania viaczdrojovej finančnej spolupráce s inými regiónmi a s verejnými orgánmi.
- Vypracovanie manuálu s tematikou rizikového kapitálu obsahujúci kritéria a spôsoby, podľa ktorých možno vyhľadávať podpory pre inovatívne MSP na úrovni KSK, SR i EÚ.

Opatrenie 2.2. Inovátnve financovania

Zámerom opatrenia je mať v strednodobom horizonte k dispozícii širokú škálu inovatívnych priamych a nepriamych finančných nástrojov určených pre inovatívnych podnikateľov a inštitúcie v oblasti vedy a výskumu. Nástroje (finančného inžinierstva) musia byť konformné s trhovou ekonomikou, musia vychádzať priamo z potrieb inovatívnych firiem. Prostredníctvom nich bude možné významnou mierou prispieť k čo najvyššej a najefektívnejšej absorpcii finančných prostriedkov poskytovaných z rozpočtu EÚ. Ambíciou tohto opatrenia je zabezpečiť prístup k už existujúcim komerčným finančným produktom, alebo (v prípade ich trhovej medzery /neexistencie na trhu) ich vytvorenie.

Nástroje opatrenia:

- Iniciatíva JEREMIE – táto spoločná iniciatíva EK, EIB, EIF a EBRD je zameraná na podporu prístupu k finančným prostriedkom pre malé a stredné podniky, najmä pre oblasť vedy a výskumu, podpory napĺňania cieľov Lisabonskej stratégie a podpory transferu technológií a inovácií v rámci operačných programov štrukturálnych fondov.
- Iniciatíva JESSICA – je iniciatívou EK, EIB a Rozvojovej banky Rady Európy a jej cieľom je presadzovanie trvalo udržateľného investovania, rastu a pracovných miest v európskych mestských oblastiach.
- Vypracovanie postupov a metodík pre inovatívnych podnikateľov uchádzajúcich sa o financovanie prostredníctvom start-up, rizikového a mezaninového kapitálu.
- Dotácie na služby – jasne definovaný okruh služieb, ktoré sú dotované na to vyhradenými prostriedkami.

Cieľ:

Poskytnutie portfólia inovatívnych finančných nástrojov.

Nástroje opatrenia:

- Iniciatíva JEREMIE – prostredníctvom nepriamej pomoci (záručné schémy na úvery pre MSP, schémy na podporu začínajúcich podnikateľov, zvýhodnené úvery, technickú pomoc pri tvorbe projektov PPP) zlepšiť prístup MSP ku kapitálu.
- Pre priame úvery a záručné schémy:
 - mikroúvery na podporu malých podnikateľov (s celkovým obratom, resp. tržbami do 25 mil. Sk ročne),
 - úvery na podporu inovatívnych technológií, výroby energií z obnoviteľných zdrojov a na úspory energií,

- bankové záruky za finančné úvery – cieľovou skupinou budú podniky, ktoré majú produkt s trhovým potenciálom, nemajú však dostatok zdrojov na financovanie fázy expanzie.
- Pre fondy rizikového kapitálu:
 - fond zárodkového kapitálu (seed), s cieľom podporiť investovanie do rozvoja novej technológie alebo produktu vrátane výroby prototypu a prípravu obchodného zámeru,
 - počiatkový fond rizikového kapitálu (early – stage) na podporu finalizácie produktu pre trh a podporu spoločnosti počas prvých rokov jej existencie,
 - fond rozvojového kapitálu (expansion) na financovanie spoločností, ktoré majú produkt s trhovým potenciálom s cieľom financovať zvýšenie ich trhového podielu.
- Pre finančnú pomoc na podporu inovácií formou konvertibilných úverov:
 - budovanie podnikateľských inkubátorov. Poslaním podnikateľských inkubátorov je poskytovať začínajúcim podnikateľom vhodné štartovacie podmienky pre fungovanie ich podniku v období minimálne troch rokov,
 - prvotné prepojenie vedy a výskumu v predpodnikateľskej fáze poskytovaním podpory pre mikroprojekty na financovanie vedy a výskumu; ide o financovanie overovania vedeckých myšlienok, dokončenie konkrétnej výskumnej úlohy a dopracovanie myšlienky do komercializovateľnej podoby pred vznikom podnikateľského subjektu,
 - pre oblasť vývoja novej technológie alebo produktu až do štádia prototypu na malé projekty v predtrhovej etape prostredníctvom predzárodočného financovania (pre-seed).
- Pre finančnú pomoc na podporu budovania verejnej infraštruktúry – projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP):
 - schéma pre projekty financovania technickej pomoci pre prípravu projektov verejno-súkromného partnerstva; cieľom je minimalizovať riziko zlyhania projektov v dôsledku nedostatku zdrojov na financovanie prípravy projektov,
 - záručná schéma pre projekty verejno-súkromného partnerstva na pokrytie rizika dopytu v nábehovom štádiu projektu.

Opatrenie 2.3. Maximalizovať efektívnosť intervencií ŠF v oblasti inovácií a znalostí na regionálnej úrovni

Existujúce znalosti, inovácie a manažérske kompetencie sa koncentrujú v podnikoch a inštitúciách etablovaných v inovatívnych pólach – väčších mestách v KSK najmä v Košicko-prešovskej metropolitnej oblasti v okresoch Michalovce a Spišská Nová Ves. Je zrejmé, že nie všetky okresy KSK majú potenciál byť v blízkej budúcnosti regiónmi založenými na znalostiach a inováciách.

Znevýhodnené najmä vidiecke regióny potrebujú vyššiu verejnú účasť pri facilitovaní podnikateľského a inovačného procesu a nie sú pripravené pre vyspelé opatrenia, ako je intelektuálny vlastnícky prieskum, podpora ochrany duševného vlastníctva, výskum a vývoj v podnikaní, rozvoj technologických inkubátorov. Preto je dôležité zabezpečiť presadzovanie cieľov RIS priebežne u kompetentných orgánov a inštitúcií. Zmyslom tohto opatrenia je zakotvenie RIS KSK v hierarchickom systéme rozvojových stratégií kraja a inovatívnych pól miest a jeho dlhodobá akceptácia politickou reprezentáciou kraja a zastupiteľstvami miest – inovačných pól KSK, ako aj akademickými inštitúciami.

Cieľ:

Posilniť absorpčnú kapacitu inovačných pól KSK, najmä Košicko-prešovsko-miskoveckej aglomerácie.

Nástroje opatrenia:

- Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja miest KSK – inovačných pól, zapracovanie inovačných opatrení a akčných plánov RIS do ich PHSR.
- Strategické dokumenty univerzít a inštitúcií SAV reflektujúce regionálne inovačné potreby.

Opatrenie 2.4. Vzdelávací systém pre znalostnú ekonomiku

Pre zvýšenie konkurencieschopnosti vysokoškolského štúdia je potrebné v prostredí univerzít v ďaleko väčšej miere ako doteraz posilňovať aplikovaný výskum a vývoj a na základe tohto výskumu a vývoja uskutočňovať vzdelávanie.

Kvalita vo výskume a vývoji je priamo úmerne závislá od kvalitného vysokoškolského vzdelávania na univerzitách poskytujúcich druhý a tretí stupeň vzdelania (vzbudzovanie záujmu o vzdelávanie, posilňovanie kreativity a schopnosti učiť sa, spolupracovať, identifikovať a riešiť problémy, komunikovať, rozvíjať tzv. kľúčové kompetencie; podpora informačnými a komunikačnými technológiami; rozširovanie a prehĺbovanie jazykových kompetencií; podpora neformálneho a dištančného vzdelávania).

Cieľ:

Prispôbovať obsah a proces výchovy a vzdelávania potrebám učiacej sa, informačnej spoločnosti.

Nástroje opatrenia:

- Prepojiť výskum, vzdelávanie a schopnosti inovovať a meniť prostredníctvom podpory spolupráce medzi univerzitami, strednými školami, výskumnými centrami a podnikmi v kľúčových oblastiach výroby služieb.
- Zapájať študentov do praxe v podnikoch, hlavne na inovátnych projektoch pre MSP.
- Vytváranie priestoru pre uplatnenie kreativity u absolventov VŠ.
- Vytvoriť komplexný program pre doktorandské štúdium, zameraný na potreby podnikateľskej praxe (stáže v podnikoch, prezentovanie na medzinárodnej úrovni, atď.).
- Vytvárať elektronickú podporu dištančného vzdelávania v oblasti inovátného podnikania, ktorá umožní lepší prístup k získavaniu informácií.
- Zaviesť nový prístup vo vzdelávaní, obsahujúci potrebné nástroje a motivácie pre to, aby sa študent sám z vlastnej potreby usiloval dosiahnuť čo najväčšie znalosti a zručnosti, aby bol dostatočne pripravený prevziať zodpovednosť za vzdelávanie v celom živote na seba.
- Zvýšiť dostupnosť vzdelávania na všetkých stupňoch a budovať efektívne evaluačné systémy.
- Vytvoriť pre vzdelávanie nové mechanizmy riadenia, rozdelenia kompetencií, financovania, evaluácie a štandardov kvality.
- Venovať zvýšenú pozornosť príprave pedagógov prostredníctvom zvyšovania kvality interného manažmentu prenosu moderných technológií a poznatkov do praxe z prostredia akademickej sféry vrátane metód na odstraňovanie bariér medzi výskumom a vývojom na jednej strane a podnikateľským sektorom na druhej strane v kľúčových oblastiach (IT, mechatronika, OZE, bio-medicína, materiálové inžinierstvo).

Opatrenie 2.5. Celoživotné vzdelávanie pre oblasť inovácií

Rozvoj ľudských zdrojov v oblasti znalostnej ekonomiky je kritický pre dlhodobý úspech regiónu a krajiny. Väčšina súčasných kvalifikácií nezodpovedá v potrebnej miere a nezabezpečuje rast založený na inováciách.

Dopady štrukturálnej nezamestnanosti indikujú, že hlavným cieľom musí byť rozvoj a zvyšovanie kvalifikácie u súčasnej vzdelanej ekonomicky aktívnej populácie kraja. Podnikateľské a zručnosti orientované na kreativitu a inovatívnosť, špeciálne so znalosťami zviazané výrobné aktivity, vrátane služieb sú nedostatkové vo všetkých sektoroch ekonomiky kraja. Vysoký počet absolventov vedecko-technologického zamerania nie je dostatočný pre zabezpečenie rozvoja znalostnej ekonomiky. Vysoký stupeň náročnosti/zručností požadovaných súčasnou vedou a vyspelými technológiami je nedostatkovým tovarom i v KSK (v prioritných technologických oblastiach a inžinierstve). Chýbajú zručnosti v špecifických oblastiach manažmentu výskumu a technológií, ako aj v oblasti intelektuálne zameraných podnikateľských kompetencií. Požiadavky zásadných inovácií a zmien v oblasti výroby si vyžaduje vysoký stupeň flexibility, tvorivosti, individuálnej iniciatívy, vzájomnej spolupráce na úrovni podnikov a inštitúcií a aj na úrovni jednotlivca. V turbulentnom prostredí sa výskumní a vývojoví pracovníci i samotní podnikatelia musia prispôbovať novým situáciám a rýchlo zvládať nové úlohy a činnosti. V oveľa väčšej miere ako v minulosti sú odkázaní na individuálnu zodpovednosť a iniciatívu, schopnosť samostatne riešiť problém, prevziať zodpovednosť za úlohy v rámci tímovej spolupráci.

Neustála výrobná a technologická zmena a globalizácia trhu má za následok výrazné zmeny charakteru práce, zmeny podnikových štruktúr dodávateľsko-odberateľských vzťahov, požiadaviek na pracovné miesta a tým aj na vzdelanie a kompetentnosti. Zanikanie stabilných pracovných štruktúr zaniká aj stále zamestnanie na celý život. Celoživotné vzdelávanie sa stáva súčasťou práce a tejto skutočnosti musí byť prispôbený vzdelávací systém krajiny a regiónu.

Cieľ:

Zvyšovať kompetencie u zamestnancov a manažérov podnikov pre znalostnú ekonomiku s cieľom efektívne prepojiť podnikanie s výskumom a vývojom.

Nástroje opatrenia:

- Vytváranie vzdelávacích kurzov podľa potrieb praxe pre potreby celoživotného vzdelávania.
- Vytvorenie informačného portálu o vzdelávaní pre potreby inovácií (inovačný manažment, transfer technológií, ochrana intelektuálneho vlastníctva...).
- Zmeny foriem celoživotného vzdelávania – prechod na učiacu sa organizáciu.
- Poradenské a vzdelávacie centrum pre podnikateľov.

Opatrenie 2.6 Zlepšenie kvality ľudských zdrojov pre aplikovaný výskum&vývoj a inovácie

Rast konkurencieschopnosti KSK je spojený s prítomnosťou kritickej masy technického a intelektuálneho výskumu a vývoja v regióne vrátane inovačných zdrojov. Kľúčovou výzvou je kvalitná vzdelávacia základňa a vybudovanie potrebného kritického počtu vysoko kompetentných ľudí v KSK: v oblasti vedy a výskumu a vývoja, manažmentu vedy a výskumu, spoločného výskumu – vývoja a podnikania.

Horizontálne opatrenia sú potrebné a týka sa to najmä rastu počtu vysokoškolsky vzdelaných odborníkov (PhD) v podnikateľských odvetviach economickej činnosti, ako aj povzbudzovanie mobility výskumníkov do podnikateľského sektora v kraji a facilitovanie rozvoja výskumu a vývoja založenom na spin-offs. Rozvoj kompetencií bez silnej technickej výskumno-vývojovej základne nie je možný. Platí to najmä v oblasti ochrany intelektuálneho vlastníctva (IV), ktorá zahŕňa v sebe potrebu etablovania centra na ochranu duševného vlastníctva v Košiciach vrátane poskytovania IPR konzultácií a manažmentu.

Cieľ:

Získanie dostatočného množstva odborníkov pre oblasť transferu technológie na VŠ a zvýšenie povedomia o možnostiach transferu technológie na vysokých školách v KSK.

Nástroje opatrenia:

- Cyklus seminárov pre VŠ v tematickej oblasti IPR manažmentu.
- Cyklus seminárov na vybrané špecifických kompetencie.
- Cyklus seminárov založených na zlepšenie povedomia o transferu technológií na vysokých školách i v komerčnej sfére.
- Založenie vyškolenie potrebných odborníkov pre transfer technológie.

Priorita 3 – Transfer znalostí a technológií, difúzia do podnikov**Cieľ priority:**

Hlavným cieľom politiky v oblasti podpory transferu znalosti a difúzie technológii do MSP je posilniť ich konkurencieschopnosť. Dôraz bude kladený na technologický výskum a vývoj. Konkurencieschopnosť je spájaná s transferom poznatkov prostredníctvom spolupráce s využívaním aplikovaných výsledkov z výskumných a vývojových organizácií. Rozvoj inovačnej podpornej infraštruktúry môže pozitívne prispieť k zlepšeniu kvality poskytovaných služieb, k zavedeniu na trh nových služieb, manažérskych zručností a ľudského potenciálu. Za vážnu výzvu, s ktorou bude sa potrebné na Slovensku aj KSK vyrovnáť, je prekonanie existujúcej medzery v oblasti intelektuálneho patentového výskumu, patentovej ochrany najmä prostredníctvom konzultácii a poskytovaní služieb v intelektuálnom patentovom výskume manažérskych zručností dostupných pre podnikateľov.

Opatrenie 3.1. Posilniť transfer technológií a komercializáciu výstupov výskumu a vývoja

Transfer technológií (TT) predstavuje sprostredkovanie výsledkov výskumu a vývoja do výrobnjej praxe. Systém transferu technológií v regionálnych podmienkach nie je dostatočne rozvinutý. Výskumné a vývojové inštitúcie, vrátane univerzít, nemajú tento proces inštitucionálne ani metodicky zavedený. Preto je potrebné stimulovať proces, ktorým bude transfer technológií realizovaný.

Proces začína vyhľadávaním a vyhodnocovaním komerčného potenciálu výsledkov výskumu a vývoja, spracovaním výsledkov do realizačnej podoby, až po ich realizáciu buď v rámci licenčnej činnosti alebo zakladaním spin-off firiem (firiem, ktoré vznikli odčlenením z inštitúcie VaV, či inej organizácie za účelom aktívneho využívania nejakého výstupu z VaV alebo iného know-how).

Transfer technológie medzi výskumnými univerzitami a komerčnou sférou patrí k oblastiam, ktoré v SR v súčasnej dobe nefungujú príliš dobre a ktoré sú zároveň veľmi dôležité ako pre komerčnú sféru, tak i pre vysoké školy. Cieľom opatrenia je prispieť k vytvoreniu fungujúceho systému transferu technológií v KSK, podpore aplikovaného výskumu a vývoja. Podpora prenosu inovácií môže tiež pomôcť transformovať stagnujúce domáce priemyselné podniky na moderné podniky aplikujúce posledné poznatky z výskumu na univerzitách.

Nástroje opatrenia:

- Schválenie inštitucionálnych a procedurálnych systémových pravidiel pre proces transferu technológií.
- Zakladanie centier alebo oddelení pre transfer technológií vo V&V inštitúciách.
- Podpora rozvoja marketingových aktivít v inštitúciách VaV.
- Stimulovanie inštitúcií VaV ku komerčnému využitiu výstupov výskumu a vývoja.

- Stimulovanie databáz ponuky výstupov z výskumu a vývoja v regióne.
- Realizácia nových technológií a výrobkov založených na výsledkoch vedy a aplikovaného výskumu prostredníctvom podnikateľských subjektov.
- Rozvoj služieb zameraných na vyhľadávanie komerčne využiteľných výsledkov výskumu a aplikovaného vývoja.
- Podpora účasti slovenských výrobcov na veľtrhoch, výstavách, obchodných misiách – individuálne projekty podnikateľských združení a zväzov.
- Podpora účasti slovenských výrobcov na veľtrhoch a výstavách v SR a v zahraničí ako spoločných projektov s odvetvovými zväzmi a združeniami, na medzinárodných obchodných misiách a konferenciách a podpora účasti podnikateľov na subkontraktačných veľtrhoch.
- Podpora účasti slovenských výrobcov na zasadnutiach technických komisií európskych a medzinárodných normalizačných organizácií.
- Podpora rozvoja systému kvality ako nástroja na meranie efektivity a následné zlepšovanie v podnikoch a inštitúciách.

Opatrenie 3.2. Rozvoj efektívnej inovačnej infraštruktúry a poradenských služieb

Košická metropolitná oblasť je známa existenciou vedeckej a výskumnej rozvinutej infraštruktúry v podobe významných ústavov a inštitúcií.

Napriek pomerne dobrej východiskovej základni v oblasti inovačnej infraštruktúry je nutné kontinuálne podporovať a skvalitňovať jej neustály rozvoj, pretože predstavuje významnú platformu pre transfer poznatkov, služieb pre podporu inovácií a významne ovplyvňuje vývoj konkurencieschopnosti v regióne. Do tejto oblasti sa vo svete významne zaradil inštitút inovačného poradcu – kvalifikovaného špecializovaného jednotlivca, ktorý je efektívnym motorom pre inovačné aktivity podniku.

Cieľ:

Vytvorenie vyspelej technologickej a poradenskej infraštruktúry rozšírením a modernizáciou existujúcej infraštruktúry, vrátane podpory vzniku schémy inovačného poradcu.

Nástroje opatrenia:

- Budovanie nových a rozširovanie činností existujúcich podporných technologických infraštruktúr so strategickým významom pre ďalší rozvoj hospodárstva a spoločnosti v SR s dôrazom na významné interdisciplinárne projekty so zapojením viacerých vzdelávacích alebo výskumných inštitúcií a spoločné výskumné centrá so zapojením akademického a podnikateľského sektora.
- Zapájanie súkromných subjektov do budovania inovačnej infraštruktúry kraja formou verejného a súkromného partnerstva v segmentoch: IT, mechatronika, OZE, bio-medicína, materiálové inžinierstvo.
- Podpora rozvoja moderných vývojových laboratórií, zariadení pre projektovanie, testovanie, skúšobníctvo a certifikáciu nových technológií a produktov, vrátane vzájomnej spolupráce medzi inštitúciami VaV prostredníctvom obnovy výskumnej a vývojovej infraštruktúry a prístrojového vybavenia na vysokých školách, výskumných inštitúciách, výskumných centrách a ostatných organizáciách výskumu a vývoja.
- Obnova, budovanie a udržateľný rozvoj IKT infraštruktúry výskumu a vývoja na pracoviskách výskumu a vývoja, vrátane podpory širokopásmových sietí medzi špičkovými pracoviskami výskumu a vývoja.
- Podpora schémy inovačného asistenta, ktorá znamená umiestnenie vhodného absolventa do MSP s cieľom implementácie konkrétnych inovatívnych projektov.

- Pomoc pre MSP na podporu ekologických výrobkov a výrobných postupov (zavedenie účinného systému riadenia životného prostredia, prijatie a využívanie technológií proti znečisťovaniu, zavádzanie čistých technológií do podnikovej výroby).
- Rozvoj poradenských služieb pre podporu inovácií a poradenstva o ochrane intelektuálneho vlastníctva pre dosiahnutie úrovne EÚ.
- Rozvoj využitia vysokorýchlostného internetu pre zlepšenie podpory podnikania a inovácií – rozvoj poradenských inovačných internetových stránok.
- Odstránenie negatívnych vplyvov v podnikateľskom prostredí účinnou legislatívou a kontrolou.
- Zlepšenie podmienok a nárast výskumno-vývojových kapacít pre prístup podnikateľov k inovačným aktivitám, k novým moderným technológiám, eko-technológiám a komplexným službám, a to vybudovaním regionálnych inovačných centier založených na posilnení spolupráce medzi univerzitami, výskumnými a vývojovými inštitúciami a podnikateľskou sférou.

Priorita 4 – Inovačné póly a klastre

Cieľ priority:

Základným cieľom politiky je posilnenie spolupráce medzi rôznymi aktérmi v rámci regionálnych hodnotových a inovačných systémov a vytvoriť potrebnú kritickú masu konkurencieschopných MSP vo vybraných oblastiach priemyslu a služieb. Táto politika musí byť pokrytá rôznymi programami s priamou a nepriamou podporou klastrov so špecifickým na zreteľom na MSP koncentrovaných v rámci inovačných póloch.

Opatrenie 4.1. Podpora sieťovania, klastrovanie a rozvoj inovačných pólov prepojením malých a stredných podnikov v hlavných ekonomických sektorov

Najprogresívnejšou formou spolupráce sú klastrové iniciatívy a výrobnno-servisné hodnotové reťazce. Tie reprezentujú regionálne zoskupenie firiem, spojené s inštitúciami VaV, finančnými spoločnosťami a brokerskými firmami, konzultačnými podnikateľskými spoločnosťami a brokerskými spoločnosťami.

V rámci podpory medzifiremnej spolupráce budú vyhľadávané komplementárne projekty či firmy, ktoré by mohli vzájomne výrobne kooperovať, pri rešpektovaní prístupu zdola. Klastrom (IT, OZE, strojárskému, drevospracujúcemu, bio-medicínskemu, turistickému) bude zabezpečená verejná podpora a asistencia pri prepojení firiem, vyhľadávanie potenciálnych partnerov, využívaní zdieľaných služieb.

Budú usporiadané pravidelné neformálne stretnutia pre firmy. Do tohto opatrenia patrí tiež usporiadanie seminárov a konferencií na konkrétne témy relevantné pre rozvoj klastrových iniciatív v kraji. Ďalším nástrojom tohto opatrenia je vytvorenie portálu inovačných klastrových iniciatív, ktorý bude integrovať všetky informácie o inovatívnom podnikaní klastrov v kraji, podporách a možnostiach spolupráce pre definované segmenty (IT, OZE, mechatronika, bio-medicína, materiálové inžinierstvo).

Nástroje opatrenia:

- Mapovanie regionálnych zoskupení podnikov v oblasti výroby, služieb, cestovného ruchu.
- Metodické a finančné podpory štúdií realizovateľnosti regionálnych inovačných klastrov.
- Priama alebo nepriama podpora vytvárania inovatívnych pólov (zahrňujúce verejné, neziskové organizácie a podniky) a klastrové iniciatívy podnikov.
- Podpora technologických orientovaných centier, technologických inkubátorov, vývojových laboratórií v kľúčových oblastiach: IT, mechatronika, bio-medicína, OZE, progresívne materiály.

- Sieťová internacionalizácia MSP so zahraničnými podnikmi, vrátane inštitúcií VaV.

Opatrenie 4.2. Prepojovanie výrobných a servisných podnikov

Pre efektívnu pomoc firmám v KSK a potenciálu možnosti ich prepojení v rámci hodnotových reťazcov je potrebné mať kvalitný prehľad o výrobných odboroch, firmách, ich produktoch a o zmenách týchto dát v časových radách. Súčasťou tohto opatrenia je sledovanie dynamiky vývoja priemyslových odvetví a identifikácia nádejných perspektívnych odvetví na regionálnej úrovni (NUTS2/NUTS3). Na základe získaných informácií budú monitorované perspektívne odbory pre klastrovú podporu a pre poskytovanie služieb. Takéto zoskupenia podniky vytvárajú inovácie s vyššou pridanou hodnotou a sú schopné spolupracovať aj so zdrojmi rizikového kapitálu.

Cieľ:

Pravidelne na ročnej báze mapovať vývoj priemyslových odvetví v KSK – identifikovať nosné odbory výroby a služieb a potenciálne nádejné (nové) a navrhovať ďalšie opatrenia na rozvoj týchto odborov.

Nástroje opatrenia:

- Spracovanie hlavných regionálnych rozvojových trendov v oblasti perspektívnych výrobných odborov (IT, mechatronika, bio-medicína, OZE, materiálové inžinierstvo, drevospracujúceho – nábytkárskeho priemyslu, použitím metodík desk research, pohovormi a kvantitatívnymi a kvalitatívnymi dotazníkovými akciami.
- Podporovanie vybraných hi-tech a mid-tech klastrových iniciatív formou grantov, daňových a iných stimulov.

Navrhovaným výstupom bude verejne dostupná správa, ktorá bude pravidelne mapovať vývoj perspektívnych priemyselných odvetví a služieb KSK.

Opatrenie 4.3. Sledovanie produktov poskytovaných v jednotlivých priemyslových odvetviach

Zásadnou informáciou pre možnosť prepájania firiem je znalosť produktov a služieb, ktoré sú v regióne produkované, distribuované resp. exportované. Dôležité sú tiež informácie o technologickej vybavenosti a úrovni kompetentnosti, ktoré majú a rozvíjajú jednotlivé firmy.

Cieľ:

Mať spoľahlivý prehľad o tom, aké výrobky a služby produkujú spoločnosti v odvetviach zistených v predchádzajúcom opatrení a v akých oblastiach je možno firmy prepojiť.

Nástroje opatrenia:

- Desk research periodicky.
- Analytické pohovory periodicky.
- Dotazníkové akcie periodicky.

Výstupom opatrenia bude verejne dostupná správa, ktorá bude pravidelne mapovať technologickú vybavenosť a vyrábané produkty v jednotlivých priemyselných odvetviach a službách v KSK, identifikovať možné hodnotové reťazce a príležitosti pre medzifiremnú spoluprácu v KSK.

Priorita 5 – Podpora zakladania a rast inovatívnych podnikov

Cieľ priority:

Hlavným cieľom je podpora rozvoja inovácií s vysokou pridanou hodnotou, prostredníctvom vývoja a aplikovaného výskumu facilitovať a komercializovať na trh nové výrobky a služby. Problémom pri zabezpečení uvedeného cieľa je nízka patentová a inovačná aktivita v malých a stredných podnikoch, nízky podiel výskumných a vývojových pracovníkov v MSP, deficit pro-inovačnej podnikateľskej kultúry a chýbajúci medzinárodný rozmer.

Rovnako problematická je slabá schopnosť mnohých MSP využiť opatrenia zamerané na podporu inovácií aj vplyvom nedostatku informácií a kvalifikovaného personálu. Preto súčasná politika sa musí sústrediť na poskytnutie východísk a odpovede, ako podporiť v kraji vývoj nových technológií a služieb cez výskum a vývoj orientovaný na inovácie, vrátane systémového monitorovania inovačných potrieb tradičných i perspektívnych priemyselných sektorov. Špeciálnu pozornosť je potrebné venovať udržaniu kvalifikácie a špecializácie u ľudských zdrojov v kľúčových sektoroch výroby a služieb v dôsledku hrozby úniku mozgov z kraja najmä mladých vzdelaných ľudí.

Opatrenie 5.1. Poradenstvo

Rozvoj začínajúcich firiem často stroskotáva na nedostatočných kompetentnostiach, zručnostiach alebo skúsenostiach v niektorých z dôležitých oblasti podnikových činností (manažment systému kvality, logistiky, marketingu a internacionalizácia, starostlivosť o zákazníka). Rozvoj schopností a zručností podnikateľov, podnikového manažmentu by malo byť súčasťou celoživotného vzdelávania, ktoré môžu poskytovať univerzity, alebo vzdelávacie organizácie. Veľkou príležitosťou pre rozvoj podnikateľských služieb je podpora zo strany EÚ. Na základe doterajších skúseností a skúseností zo zahraničia sú MSP poskytované poradenské služby v nižšie špecifikovaných oblastiach.

Cieľ:

Zabezpečiť poradenstvo zamerané na vznik a rozvoj na inovácie orientovaného podnikania a služieb.

Nástroje opatrenia:

- Poradenstvo pri tvorbe pracovných miest prostredníctvom rozvoja podnikania a podpora vytvárania priestoru pre uplatnenie absolventov VŠ.
- Poskytovanie poradenstva za účelom prepojenia rozvoja priemyslu a služieb na výsledky výskumu, vývoja a inovácií a posilnenie inovačného potenciálu v regiónoch prostredníctvom nástrojov inovačnej politiky.
- Špecializované poradenstvo pre reštrukturalizáciu podnikov v kontexte vyváženého regionálneho rozvoja, vrátane revitalizácie bývalých priemyselných a podnikateľských lokalít.
- Poskytovanie poradenstva v oblasti služieb a aplikácií pre malé a stredné podniky (technologické poradenstvo, medzinárodný marketing, e-podnikanie, vytváranie sietí, ...).
- Poskytovanie poradenstva pri spracovávaní podnikateľských a finančných plánov, vrátane financovania projektov rizikovým kapitálom v rámci prípravy inovácií v priemysle a službách, PR a akvizícii klientov.
- Poskytovanie poradenstva pri zavádzaní výsledkov výskumu a vývoja do praxe prostredníctvom existujúcich vedecko-výskumných organizácií.
- Špecializované poradenstvo pri vypracovávaní dokumentácie kvality v procese riadenia kvality, pri implementácii systémov manažérstva kvality, riadenia systémov so zákazníkmi.

- Poradenstvo poskytnuté v rámci efektívneho používania energií a využívania OZE.

Opatrenie 5.2. Koncept regionálnej spolupráce s externými firmami prostredníctvom voucher systému

Cieľ:

Nastavenie funkčného a transparentného systému spolupráce implementačných organizácií RIC s externými firmami a výskumnými pracoviskami.

Nástroje opatrenia:

- Identifikovanie a zmapovanie zoskupení malých a stredných podnikov na regionálnej úrovni v oblasti výroby, služieb, cestovného ruchu a kultúry.
- Vytvorenie voucher konceptu spolupráce s externými MSP a výskumno-vývojovými pracoviskami poskytujúce služby pre firmy v inkubátoroch i sprostredkovane pre firmy mimo inkubátorov.

Navrhovaným výstupom bude:

- zvýšenie počtu väzieb, najmä s MSP, na inovačné podnikanie podporou existujúcich vedecko-výskumných organizácií s cieľom zavedenia výsledkov výskumu a vývoja do praxe,
- verejne prístupný dokument popisujúci pravidlá spolupráce s externými dodávateľmi služieb vrátane grantovej schémy založenej na voucher systéme.

Opatrenie 5.3. Monitoring potrieb firiem v oblasti poradenstva orientovaného na kultivovanie inovačného prostredia

Zmyslom tohto opatrenia je zabezpečenie periodického monitoringu potrieb firiem. Pre najviac požadované služby budú potom nájdení vhodní dodávatelia a vyvinuté štandardné produkty. Výstupom je správa o potrebách firiem etablovaných v technologických inkubátoroch (2x ročne) a firmách mimo podnikateľských inkubátorov (1x za 2 roky).

Cieľ:

Zisťovanie potrieb firiem v oblasti poradenstvo za účelom adaptácie poskytovaných poradenských produktov ich požiadavkám.

Nástroje opatrenia:

- Periodicky monitoring potrieb firiem v technologických inkubátoroch.
- Periodicky monitoring potrieb v kľúčových odvetviach výroby a služieb mimo technologických inkubátorov.

Opatrenia 5.4. Zabezpečenie poradenstva v konkrétnych oblastiach podnikania

Zmyslom tohto opatrenia je zabezpečenie poradenstva v oblastiach, ktoré sú najviac požadované prostredníctvom integrovanej siete BIC, RPIC a koordinovanej RIC Košice. Podľa prieskumov BIC a RPIC ide najmä o poradenstvo spojené so zakladaním a rozvojom firmy, financovaním rozvoja firmy, marketingom, zabezpečením rizikového financovania, ekonomickým finančným riadením, firemným rozvojom ľudských zdrojov, inováciami produktov a služieb, poradenstvom pri odbyte a prieniku na zahraničné trhy, zabezpečením priestorov a pomoc pri ukončení činnosti firmy.

Pre prípad rozvoja konkrétneho výrobného oboru možno tiež predpokladať dopyt po ďalších, špecifických, oboroch vzdelávania. Keďže oblasť poradenstva je veľmi široká, možno predpokladať, že implementačné organizácie (Regionálne Inovačné Centrá) nebudú schopné

poskytovať celkové poradenstvo interne a budú nakupovať poradenské služby prostredníctvom voucher systému od externých firiem.

Cieľ:

Zabezpečiť poradenstvo pre MSP za účelom rozvoja ich kompetentnosti.

Nástroje opatrenia:

- Identifikovanie potrieb a požiadaviek MSP za účelom rozvoja ich kompetentnosti.
- Identifikovanie zoskupení podnikov v oblasti špecializovaných služieb na regionálnej úrovni v oblasti poradenstva.

Výstupom opatrenia je elektronický zoznam poradenských firiem, ich produktov a indikatívnych cien za poskytované služby.

Opatrenie 5.5. Zapojenie podnikov do medzinárodných programov výskumu a vývoja

MSP len vo veľmi malej miere participujú na medzinárodných programoch výskumu a vývoja. Dôvodom je obmedzená dostupnosť finančných zdrojov na tieto aktivity a málo stimulujúca daňová legislatíva v oblasti inovačného podnikania. Pretože väčšina MSP nedisponuje vlastnými kapacitami výskumu a vývoja, používajú sa pomerne bežne vo svete špeciálne dotácie na dodávateľský zmluvný výskum a vývoj pri zapojení do národných a medzinárodných programov výskumu a vývoja. MSP potrebujú v takýchto prípadoch kvalifikovanú odbornú pomoc pri príprave a riešení výskumného a vývojového projektu, v niektorých prípadoch možnosť využívať dočasne určité technologické zariadenia na aplikovaný vývoj a testovanie. Túto pomoc môžu poskytnúť inštitúcie – technologické centrá a pracoviská univerzít a ústavov SAV. Rizikom sa stáva nerovnaký prístup, hlavne v rýchlosti riešenia projektov.

Cieľ:

Využiť inštitúcie výskumu a vývoja v regióne na podporu inovácií v MSP.

Nástroje opatrenia:

- Zameranie programov výskumu a vývoja pre potreby MSP.
- Propagácia a informačná podpora programov výskumu a vývoja pre MSP.
- Pomoc pri financovaní a príprave projektu výskumu a vývoja v MSP.
- Zladenie ponuky výskumných a vývojových kapacít a potrieb MSP v kraji.
- Podpora projektov riešených s finančnou spoluúčasťou podnikovej praxe a kompatibilných s rámcovými programami EÚ.

Priorita 6 – Posilnenie aplikovaného výskumu a rozvoja nových produktov a služieb

Cieľ priority:

Hlavným rozvojovým cieľom sledujúci Lisabonskú stratégiu je zvýšiť podiel financovania z HDP pre oblasti výskumu a vývoja. Potreba systematicky kultivovať inovačné prostredie motivujúce súkromný sektor k investovaniu do aplikovaného výskumu prostredníctvom daňových stimulov umožňujúce podnikom pokryť náklady na vedu výskum vrátane patentovej ochrany. Zároveň je potrebné posilňovať kvalitu ľudských zdrojov v oblasti vedy a výskumu a systematicky rozvíjať výskum a vývoj v nasledovných oblastiach:

- **Znalostné technológie s podporou informačných a komunikačných technológií:** hlavná pozornosť výskumu bude zameraná na rozvoj znalostných technológií s uplatnením

automatizovaných komplexov na báze robototechnológií a využitím progresívnych laserových, elektro lúčových a plazmových technológií.

- **Energia a energetika:** výskum a vývoj bude zameraný predovšetkým na nové a obnoviteľné, ekologicky prijateľné zdroje energie (geotermálna energia, technológie získavania elektrickej energie a tepla z obnoviteľných zdrojov, ako sú voda, slnko, vietor, biomasa), racionalizáciu spotreby energií vo všetkých priemyselných a nepriemyselných odvetviach a distribúcia energií.
- **Ochrana životného prostredia:** Dôraz sa bude klásť na výskum environmentálnych aspektov sídiel a krajiny s cieľom zabezpečiť udržateľnosť ich rozvoja a vplyvu elektromagnetických polí na živý organizmus. V oblasti ochrany životného prostredia sa bude klásť dôraz na prevenciu poškodzovania a zamorovania životného prostredia, techniku spracovania a uskladnenia odpadov, recykláciu, výskum a vývoj v oblasti opatrení voči negatívnym dôsledkom klimatických zmien.
- **Využitie domácich surovinových zdrojov:** Výskum a vývoj bude zameraný na zvyšovanie stupňa využitia a finalizácie domácich prírodných, najmä obnoviteľných zdrojov. Sústreďí sa na výskum a vývoj inžinierskych komponentov, výrobkov a materiálov na báze dreva so zlepšenými úžitkovými vlastnosťami, dosiahnutie vyššej finalizácie spracovania magnezitu, čadiča, surovín na báze silikátov a ílových materiálov.
- **Progresívne materiály a technológie:** hlavným cieľom v tejto oblasti bude výskum a vývoj nových materiálov ako sú stavebné, strojárské, spotrebné, elektrické, magnetické, optické, biokompatibilné, kompozitné materiály, nanomateriály pri zavádzaní nových výrobných technológií.
- **Biotechnológie:** cieľom výskumu a vývoja v tejto oblasti bude zlepšiť úžitkovú, výživovú a zdravotnú hodnotu potravín a ekonomické parametre poľnohospodárskych komodít.

Opatrenie 6.1. Priama podpora pre podnikanie

Verejné finančné investície sú smerované k vyrovnaniu ponuky a dopytu v oblasti inovačných riešení, na prekonanie štrukturálnych deficitov, slabých miest v inovačných procesoch firiem a v inovačnej infraštruktúre a k naštartovaniu ďalších inovačných aktivít pre zvýšenie konkurencieschopnosti existujúcich podnikov zavedením inovatívnych a vyspelých technológií, strojov, prístrojov a zariadení zameraných najmä na zvýšenie efektivity využitia materiálov a energií (napr. BAT technológií, ...), zvyšovanie uspokojovania životných potrieb obyvateľstva prostredníctvom inovácií s dôrazom na kvalitu života a udržateľnosť zdrojov živej prírody.

Cieľ:

Verejná finančná podpora investícií do inovačnej infraštruktúry a inovačného procesu podnikov Košického kraja.

Nástroje opatrenia:

- Granty na ochranu intelektuálneho vlastníctva, predovšetkým v MSP a inštitúciách VaV.
- Finančné príspevky na prevádzkovanie a rozvoj subjektov podnikateľskej inovačnej infraštruktúry.
- Podpora zavádzania inovácií a technologických transferov.
- Kapitálová podpora vznikajúcich firiem s výraznou inovačnou činnosťou.
- Zvýšenie konkurencieschopnosti podnikateľských subjektov zavádzaním metód riadenia kvality, (napr. normy ISO 9000, ISO 14000, zavádzania EMAS), zavádzaním pred certifikačného a certifikačného procesu, získavaním certifikátov, akreditáciou a podporou zavádzania nových a aplikovaných technických noriem do praxe).

- Podpora rozvoja trvalo udržateľnej produkcie s nižším dopadom na znečisťovanie životného prostredia, vrátane prispôsobovania technológií environmentálnej legislatívy (REACH, ...).
- Rozvoj ekologických výrobných procesov ako nevyhnutnosti na prípravu udržateľného rozvoja v oblasti životného prostredia v budúcnosti.
- Zlepšenie využívania domácich a obnoviteľných surovín vrátane druhotných surovín.
- Zníženie energetickej náročnosti modernizáciou verejného osvetlenia pre mestá a obce.
- Podpora implementácie nových technológií a nákupu licencií.
- Podpora finančnej dostupnosti poradenských služieb smerovaných k úspešnej inovačnej činnosti podnikov.
- Zvýšenie počtu konkurencieschopných podnikov prostredníctvom podpory priemyselného dizajnu.
- Podpora transformácie výstupov VaV do komerčného produktu, podpora financovania štúdií uskutočniteľnosti, ochrany intelektuálneho vlastníctva a pod.
- Podpora tvorby zariadenia rýchlych prototypových dielní.
- Zvyšovanie atraktivity kraja pre domácich a zahraničných investorov prostredníctvom aktívneho využívania investičných stimulov.

Opatrenie 6.2. Inštitucionálna ochrana intelektuálneho vlastníctva

Ochrana intelektuálneho vlastníctva je veľmi dôležitá oblasť pomoci pri inováciách. Pretože ide o zložitý problém, ktorý vyžaduje špeciálne znalosti, je potrebné vytvoriť pre oblasť inovácií potrebnú poradenskú infraštruktúru, ktorá zjednoduší a sprístupní možnosti ochrany intelektuálneho vlastníctva pre podnikateľov.

V tejto oblasti pôsobí málo profesionálnych poradcov a nie je jej venovaná dostatočná pozornosť. Pre potreby informovanosti je potrebné vytvoriť informačný systém, obsahujúci podstatné informácie celého cyklu manažmentu ochrany t.j. od zrodu myšlienky až po jej komercializáciu.

Cieľ:

Podporiť inovačné aktivity uplatnením európskych princípov pri ochrane intelektuálneho vlastníctva.

Nástroje opatrenia:

- Vytvorenie metodiky ohodnotenia nápadu pre účely ochrany intelektuálneho vlastníctva.
- Vytvorenie štandardného postupu pre zaistenie procesu ochrany intelektuálneho vlastníctva.
- Zvýšenie miery využívania inštitútov intelektuálneho vlastníctva kvalitnými pracoviskami výskumu a vývoja v akademickej sfére.
- Ochrana priemyselných práv (vynálezov, úžitkových vzorov, dizajnov, ochranných známok a dizajnov), obchodných značiek a podpora technických riešení na úrovni patentu a úžitkového vzoru, atď., podpora aplikácie technických riešení na úrovni patentu a úžitkového vzoru v podnikoch, uskutočňovanie seminárov.
- Asistencia pri komercializácii patentu.
- Vytvorenie podporných nástrojov (patentový fond, burza ochranných známok, burza patentov, podpora licenčných aktivít, ...).
- Podpora projektov spojených s priemyselno-právnou ochranou vynálezov, úžitkových vzorov, ochranných známok a dizajnov na Slovensku a v zahraničí.
- Podpora projektov spojených so získaním akreditácie a certifikácie na Slovensku a v zahraničí.

Opatrenie 6.3. Zabezpečenie ochrany intelektuálneho vlastníctva na VŠ

Zmyslom tohto opatrenia je zabezpečiť ochranu intelektuálneho vlastníctva pre projekty, kde je to potrebné. Týmto projektom bude doporučená najvhodnejšia forma ochrany a poskytnutá asistancia pri zabezpečení ochrany intelektuálneho vlastníctva.

Cieľ:

Základná ochrana intelektuálneho vlastníctva.

Nástroje opatrenia:

- Granty na ochranu intelektuálneho vlastníctva.
- Asistancia pri komercionalizácii patentu.
- Podpora projektov spojených s priemyselno-právnou ochranou vynálezov, úžitkových vzorov, ochranných známk a dizajnov na Slovensku a v zahraničí.
- Podpora projektov spojených so získaním akreditácie a certifikácie na Slovensku a v zahraničí.

Opatrenie 6.4. Koncept pre nájdenie partnerov zameraných na komercionalizáciu inovatívneho produktu a služieb

Zmyslom tohto opatrenia je vytvoriť systém a jasne nastaviť pravidla kooperácie inovatívneho podnikateľa s externými firmami a pomôcť pri vyhľadávaní partnerov zabezpečujúci komercionalizáciu produktu na trh. Ide tu najmä (fyzické osoby – investorov, testovacie a certifikačné laboratória, patentové kancelárie, distribútorov apod.), nakoľko výber spoľahlivých a vhodných partnerov je kľúčový pre úspešne uvedenie produktu na trhu.

Cieľ:

Spolupráca pri komercionalizácii projektov.

Nástroje opatrenia:

- Identifikovanie zoskupení podnikov na regionálnej úrovni v oblasti výroby, služieb, cestovného ruchu.
- Vytvorenie konceptu spolupráce s externými MSP a VP, poskytujúci služby pre firmy v inkubátoroch i sprostredkovane pre firmy mimo inkubátorov.
- Zmyslom tohto opatrenia je jasne nastaviť pravidla kooperácie s externými firmami.

Zamýšľaným výstupom je verejne prístupný dokument popisujúce pravidlá spolupráce s externými dodávateľmi.

Opatrenie 6.5. Spolupráca VaV na medzinárodnej úrovni

Spolupráca inštitúcií VaV na medzinárodnej úrovni je založená na zdieľaní výsledkov a výmene informácií. Možnými nástrojmi spolupráce sú jednak osobné kontakty medzi výskumníkmi z jednotlivých krajín, zapojenie univerzít do medzinárodných vedeckých sietí (siete excelencie). Na prepojenie inštitúcií VaV na medzinárodnej scéne sú zamerané rámcové programy EÚ. Ako vhodný príklad spolupráce (a RIC v týchto oblastiach už aktívne participuje) je napr. RKO (Regionálna kontaktná organizácia), ich cieľom je propagácia rámcových programov EÚ v regióne. Ďalej je možná spolupráca s IRC (Innovation Relay Center), medzinárodnej organizácie zaoberajúcej sa monitorovaním a transferom technológií na európskej úrovni. Zamýšľaným výstupom je participácia implementačných organizácií na spolupráci s IRC a RKO.

Cieľ:

Pomoc pri nadväzovaní spolupráce oblasti VaV so subjektmi z komerčnej i akademickej sféry. Zvýšenie zapojenia subjektov do projektov medzinárodnej vedeckej a výskumnej spolupráce.

Nástroje opatrenia:

- Podpora spolupráca s IRC – Innovation Relay Centre.
- Podpora spolupráca s regionálnym inovačným centrom.
- Podpora výmenných a spoločných výskumných programov slovenských výskumno-vývojových a vzdelávacích inštitúcií, ktoré budú mať medzinárodnú spoluprácu s kvalitnými zahraničnými inštitúciami výskumu a vývoja.
- Podpora sietí excelentných pracovísk výskumu a vývoja ako pilierov rozvoja regiónu a podpora nadregionálnej spolupráce.
- Podpora medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu a vývoja.